

Макаревич І. М.
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри географії
та методики її навчання

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Черкаська область, Україна

ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ

Інформаційна діяльність студента, на нашу думку, передбачає набуття **знань**, умінь, та компетенцій, що пов'язане з інформаційною роботою в різних **формах** представлення відомостей (із літературою під час організації самостійної **роботи** в ході підготовки до лабораторних і практичних робіт, написання **рефератів** та курсових досліджень), володіння здатностями, що стосуються **роботи** з комп'ютерною технікою, навичок пошуку інформації в паперових та електронних літературних джерелах, умінь аналізувати й узагальнювати. Умінні працювати з комп'ютерною технікою в навчальних цілях і використання програмного забезпечення передбачають застосування студентами базових програмних продуктів та інформаційних технологій, де особливу увагу варто звернути на застосування текстового редактора в різних видах діяльності, особливо в оформленні кваліфікаційних робіт, на використання табличного процесора, на роботу з Інтернетом й електронною поштою, використання програм професійного спрямування та ресурсів, наближених до них (електронні довідники, атласи, карти тощо). Крім того, досліджуючи аспекти інформатизації професійної освіти, ми виокремлюємо генералізацію інформації, що витлумачують як уміння цілеспрямовано працювати з інформацією (пошук, оброблення, використання й передання) із використанням комп'ютера.

Досліджуючи інформаційну діяльність як основу для опанування учнями географії України, С. Тросюк виокремлює такі її види: а) застосування вмінь теоретичного аналізу, з'ясування сутності та структури певного блоку інформації, виокремлення й узагальнення міжпредметних зв'язків, виділення головної; б) самостійне виконання завдань, що мають порівняльно-узагальнювальний характер, застосування міжпредметного порівняння, виконання **завдань** узагальнювального характеру, систематизація особливостей діяльності окремих людей, груп тощо; в) з'ясування міжпредметних зв'язків, самостійне **трак** і \ напни понять, формулювання визначень (за певної допомоги з боку вчителів); г) конкретизація й реалізація результатів; г) доведення та спростування, **шаходження** необхідної аргументації; д) застосування деяких прийомів творчості. **І ДІЯЛЬНОСТІ** (іа сприяння вчителя) [6, с. 92].

Ми **ПО** оджуємося з авторами, але вважаємо, що в основу інформаційної **ДІЯЛЬНОСТІ** має закладатися і такий аспект як проектне навчання, яке базоване пі

генерування інформації на підставі власного досвіду, стимулює мотивацію до інформаційної діяльності. Суттєві можливості застосування проектування в освіті описує О. Коберник [4].

Проектування - це процес створення проекту - прототипу передбачуваного або можливого об'єкта, стану [1, с. 998]. «Знання при проектуванні - лише засіб, будівельний матеріал, за допомогою якого (на основі опису прототипів, функцій, співвідношень, норм тощо) проектувальник, з одного боку, створює «розпорядження» для виготовлення об'єкта у матеріалі (проект як система розпоряджень), з іншого - описує будову, функціонування, зовнішній або внутрішній вигляд об'єкта, домагаючись, щоб його структура відповідала вимогам замовника та принципам проектування (проект як модель створюваного об'єкта)» [2, с. 24]. «Головною метою застосування цієї технології при навчанні географії є розвиток самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів і вміння самостійно формувати свої знання й орієнтуватися в географічному інформаційному просторі. Зміст цієї технології полягає у досягненні дидактичної мети за допомогою детальної розробки обраної проблеми окремими учнями чи малими групами учнів» [5, с. 452]. Імпонує думка географаметодиста М. Елькіна про те, що проектний метод забезпечує перехід від традиційних освітніх технологій до нового типу навчання: знаково-контекстного, що відтворює предметний і соціальний контексти майбутньої професійної діяльності, стимулює творчий пошук і розвивальний характер вишівської педагогічної освіти, «...це діяльність, у якій закладені як риси навчання, так і майбутньої професійної діяльності вчителя географії» [33, с. 7].

Проведений аналіз дозволив виокремити у складі інформаційної діяльності й проектне навчання, яке у контексті професійної підготовки вчителів географії розглядається Ю. Чикиною як створення портфоліо проекту з використанням комп'ютерних технологій (засобів створення мультимедійних презентацій, текстового, графічного, табличного процесорів, пошук інформації в Інтернеті) і дотримання низки вимог: практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів; структурування змістової частини проекту та визначення термінів виконання кожного етапу (формулювання проблеми, гіпотези, завдань і методів дослідження, проведення експериментальної роботи, оформлення й аналіз кінцевих результатів, презентація з подальшим обговоренням, висновки). Використання методу проектів за допомогою програми «Power Point» та інтерактивних карт дає викладачеві змогу візуально продемонструвати актуальне в дослідницькому й творчому планах завдання, проаналізувати суперечності, сформулювати загальну проблему [7, с. 182].

Список літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад, і голов. ред. В. Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. - 1728 с.
2. Джонс Дж. К. Методы проектирования / Дж. К. Джонс; [пер. с англ. К. Чеканова]. - [2 изд., доп.]. - М.: Мир, 1986. - 396 с.

3. Елькін М. В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії засобами проектної діяльності: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М. В. Елькін; Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти АПН України. - К., 2005. - 20 с.
4. Коберник О. М. Проектна технологія: можливості застосування в освіті / О. М. Коберник // Педагогіка середньої і вищої школи: зб. наук, праць. - Кривий Ріг: КПІДНЗН КНУ, 2012. - Вип. 36. - С. 11-18.
5. Топузов О. М. Перевірка предметних компетентностей. Географія. 6 клас: збірник завдань для оцінювання навчальних досягнень учнів: навч.-метод, посіб. / О. М. Топузов, О. Ф. Надтока, Л. П. Вішнікіна. - К.: Оріон, 2015. - 48 с.
6. Тросюк С. Д. Формування предметної компетентності з географії України в учнів основної школи: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (географія)» / С. Д. Тросюк; НАПН України, Ін-т педагогіки.-К., 2014.-251 с.
7. Чикіна Ю. Ю. Використання засобів комп'ютерно-інформаційних технологій на практичних заняттях у контексті професійної підготовки вчителів географії / Ю. Ю. Чикіна // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал. - 2013. - № 7(33). - С. 178-186.

Павлиш Т. Г.
викладач

Криворізький коледж економіки та управління
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

**ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА
ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ
ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ІНФОРМАТИКИ
В СИСТЕМІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ КОЛЕДЖІВ**

Аналіз стану дослідженості проблеми розвитку професійної мобільності викладачів інформатики у системі науково-методичної роботи коледжів свідчить, що в педагогічній теорії й практиці значна увага приділяється різним аспектам формування та розвитку професійної мобільності. Водночас питання розвитку професійної мобільності викладачів, зокрема викладачів інформати-

ки, не набули системного й обґрунтованого висвітлення в педагогічній теорії та практиці. Такий стан зумовлений відсутністю уваги до педагогічних умов, спрямованих на забезпечення ефективного розвитку професійної мобільності викладачів інформатики у системі науково-методичної роботи коледжів.

Експериментальне дослідження здійснювалось протягом 2015-2017 рр. згідно розроблених загальної методики, та програми експерименту педагогічного дослідження. Була передбачена реалізація чотирьох взаємопов'язаних етапів експерименту: підготовчого (2015 р.), констатувального (2015-2016 рр.), формувального (2016-2017 рр.) та заключного (узагальнювального) (2017 р.).

Опишемо організацію експериментально-дослідної роботи на кожному із етапів.

На *підготовчому етапі* (2015 р.) здійснено теоретичний аналіз і узагальнення психолого-педагогічних літературних джерел з метою вивчення стану досліджуваної проблеми, визначення стану актуальності питань, що дозволило узагальнити й систематизувати різноманітні наукові погляди на проблему; окреслено тему дослідження й визначено педагогічні умови; аргументовано новизну наукового пошуку; розроблено програму педагогічного експерименту; визначено методи дослідження; визначено експериментальну базу дослідження; здійснено вибірку викладачів коледжів для участі в експерименті.

На *констатувальному етапі* (2015-2016 рр.) здійснено експертну оцінку визначених критеріїв та показників оцінювання досягнутих рівнів професійної мобільності викладачів інформатики; проведено діагностування викладачів інформатики з метою визначення рівня розвитку досліджуваної професійної мобільності; проведено підготовку до формувального експерименту.

На *формувальному етапі* (2016-2017 рр.) - здійснено впровадження розробленої моделі розвитку професійної мобільності у системі науково-методичної роботи коледжів; впроваджена система науково-методичної роботи коледжу з розвитку професійної мобільності викладача інформатики; обґрунтовані та впроваджені педагогічні умови; впроваджені нетрадиційні форми та інтерактивні методи методичної роботи, орієнтовані на розвиток професійної мобільності викладачів інформатики в коледжі; проведено вихідне діагностування рівня розвитку професійної мобільності викладачів інформатики у контрольній (КГ) та експериментальній (ЕГ) групах після впровадження розробленої моделі. Використовуючи методи математичної статистики обґрунтовано позитивний результат реалізації формувального етапу педагогічного експерименту.

На *узагальнювальному етапі* здійснено узагальнення, аналіз та інтерпретацію отриманих у ході дослідження даних, виконано оформлення отриманих результатів педагогічного експерименту за темою дисертаційного дослідження, упорядкування й завершення тексту дисертації.

Відповідно до методики, запропонованої Г. Лаврентьевою та М. Шишкіною [1, с. 10], підготовчий нами був проведений у три кроки.

Перший крок. Полягав у вивченні стану розвитку галузі освіти на етапі проведення дослідження, виявленні актуальних проблем, які вимагають вирі-